

23.08.2022

Asia/8

§ 48

Pelastuslaitoksen talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024-2025

HEL 2022-009691 T 02 02 00

Päätös

Pelastuslautakunta päätti todeta, että seuraavat näkökulmat tulisi huomioida Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarviossa ja -suunnitelmassa 2023 - 2025:

Lähtötilanne

Pelastuslaitoksen käyttömenoarvio vuodelle 2022 on 66,807 miljoonaa euroa ja kesäkuun lopun lukuihin perustuva ennuste 67,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 talousarviossa pelastuslaitoksen tulokseksi on budjetoitu 51,2 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuvat pelastuslaitoksen toiminnan rahoituspohjan muutokset sekä pelastuslaitoksen talousarvion laadintahetkellä keskeneräinen toimialan talousarviovalmistelu aiheuttavat epävarmuutta vuoden 2023 taloussuunnitteluun ja 2022 - 2023 lukujen vertailtavuuteen. Tällaisia tekijöitä ovat mm. kaupungin sisäisten palveluiden vyörytykset, joita ei ole talousarviossa ja kirjanpidossa 2022, uuden palkanlaskennan käyttöönotosta johtuvat mahdolliset palkkavirheet kirjanpidossa, sisäisten vuokrien indeksikorotuksiin liittyvä kustannusten heilunta ja muu inflaatiokehitys, kaupungin kallioväestönsuojien hallintaan ja ylläpitoon liittyvien sopimusten keskeneräisyys sekä kustannuslaskennan muutokset pelastuslaitoksen ja HUS välisessä laskutuksessa.

Vuosien 2023 - 2025 taloutta koskevat suunnitelmat on laadittu kaupunginkanslian ohjeet huomioiden ja sisältävät siten kustannustason muutoksen ja sopimusten mukaiset palkankorotukset. Laskelmissa ei kuitenkaan ole varauduttu mahdolliseen palomiesten palkankorotukseen vuoden 2022 tai 2023 palkkaohjelmassa eikä mahdolliseen kaupungin talousarvion laadintaohjeistuksesta poikkeavaan vuokrien indeksikorotukseen tai pääomavuokran muihin muutoksiin.

Tämän hetkisen tiedon mukaan valtiovarainministeriö julkaisee lopulliset vuoden 2023 rahoitusluvut 19.9.2022 eikä niitä siten ole ollut mahdollista huomioida tässä esityksessä. Kaikki tässä esitetyt luvut tarkentuvat Helsingin kaupungin talousarvioprosessissa ja edelleen Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulosbudjetoinnissa kaupunginvaltuuston vahvistettua toimialan talousarvion.

Palvelutason kehittäminen

Postiosoite

PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin**Faksi**

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

Aluehallintoviraston 2.5.2019 tekemän päätöksen mukaan Helsingin pelastustoimen alueella olevat puutteet pelastustoiminnan toimintavalmiudessa tulee korjata vuoden 2025 loppuun mennessä viiden miljoonan euron sakon uhalla.

Toimintavalmiuden korjaamiseksi on välttämätöntä kehittää Helsingin pelastusasemaverkostoa, mitä varten on tehty suunnitelmat ulottuen vuoden 2029 loppuun saakka. Vuodelle 2023 on suunniteltu yhden kärkiyksikön lisäys Tapanilan alueelle, mikä vaatii 12 henkilötyövuoden lisäyksen. Vuodelle 2024 on suunniteltu yhden pelastusyksikön lisäys Kontulan alueelle ja samalla Kontulan kärkiyksikkö siirtyy operoimaan Vuosaaren alueelle. Tästä puolet henkilöstöstä on huomioitu aikaisemmin. Henkilötyövuosisäys on 12 palomies-ensihoitajaa, 3 paloesimiestä, 1 asemamestari, yhteensä 17 htv. Vuodelle 2025 on suunniteltu kärkiyksikkö (12 htv) alustavasti Lauttasaaren alueelle. Yksiköiden sijainnit tarkennetaan vuosittaisen riskianalyysin mukaisesti.

Pelastuslautakunta toteaa, että huomioiden palomies-ensihoitajien heikon saatavuuden työmarkkinoilla sekä rekrytointiin ja perehdyttämiseen kuluvan ajan, on henkilöstölisäykset tehtävä huomattavan etupainotteisesti ja huomioitava samalla pelastustoimen rahoitustarpeen laskelmissa.

Pelastuslaitos tuottaa kiireellisen ensihoitopalvelun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille erillisen sopimuksen mukaan. HUS Akuutti ensihoito on esittänyt, että Helsingin pelastuslaitoksen ensihoitoresursseja lisätään vuoden 2023 alusta yhdellä perustason ensihoitoyksiköllä 24 tunnin valmiuteen, mikä vaatii 12 henkilötyövuoden lisäyksen. Edelleen vuosille 2024 ja 2025 on kummallekin suunniteltu yhden 24 tunnin yksikön lisäys (12 htv/v). Kunkin yksikön asemapaikka päätetään edellisen vuoden lopussa. Tärkeimpänä alueena resurssien kohdentamisessa vuoteen 2025 mennessä ovat Erottajan, Mellunkylän, Haagan ja Kallion asemat sekä Jätkäsaari.

Pelastuslautakunta toteaa, että nämä seikat on huomioitava pelastuslaitoksen rahoitustarpeen laskelmissa ensihoitopalvelun toimintakyvyn turvaamiseksi.

Pelastuslaitoksen talousarvio 2023

Pelastuslaitoksen toimialan kokonaisuuden vuoden 2023 talousarvion käyttömenojen, hallintokulut ja keskushallinnon vyörytykset huomioiden, arvioidaan olevan 69,2 miljoonaa euroa, toimintakatteen -50,0 miljoonaa euroa ja tuloksen -53,2 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman luvut on esitetty liitteessä.

Pelastustoimen talousarvio 2023

Postiosoite

PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin**Faksi**

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

Pelastustoimen vuoden 2023 talousarvion käyttömenojen, hallintokulut ja keskushallinnon vyörytykset huomioiden, arvioidaan olevan 54,1 miljoonaa euroa, toimintakatteen -51,8 miljoonaa euroa ja tuloksen 54,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman luvut on esitetty liitteessä.

Hyvinvointialueiden rahoituslaskelman mukaan Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rahoituksen kokonaismäärä vuodelle 2023 on 2,584 miljardia euroa, josta Helsingin kaupungin pelastustoimen laskennallinen nettorahoitus 45,76 miljoonaa euroa (valtiovarainministeriö, toukokuun 2022). Tulevina vuosina resurssit palvelujen järjestämiseen ovat entistä rajallisemmat ja samaan aikaan pelastustoimen palvelutarve kasvaa ja valtion strateginen ohjaus pelastustoimen palveluissa vahvistuu. Tämän muutoksen vaikutuksia järjestämisen kokonaisuuteen on arvioitava aiempaa suunnitelmallisemmin

Pelastuslautakunta toteaa, että valtion osoittama laskennallinen rahoitus Helsingin kaupungin pelastustoimeen on alimitoitettu. Vuoden 2023 osalta arvioitu rahoitusali jäämä on noin 8,6 miljoonaa euroa. Valtion laskennallisessa rahoituksessa ei ole riittävästi huomioitu palvelutason kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä vuosina 2022-2025, vuosille 2021-2022 suunniteltujen rekrytointien viivästymistä pelastajapulasta johtuen, eikä näiden kumulatiivisia vaikutuksia. Pelastustoimeen on välttämätöntä kohdentaa lisärahoitusta, jotta palvelutason kehittämissuunnitelmat voidaan toteuttaa.

Ensihoidon talousarvio 2023

Kiireellisen ensihoitopalvelun vuoden 2023 talousarvion käyttömenojen ja poistojen, hallintokulut ja keskushallinnon vyörytykset huomioiden, arvioidaan olevan 17,6 miljoonaa euroa ja toimintakatteen noin 13,0 miljoonaa euroa, joka tulee katettavaksi HUS:in maksuosuudella.

Pelastuslautakunta toteaa, että kiireellisen ensihoitopalvelun tehtäväsiddonnaisuus ja tehtäväkuorma Helsingissä ylittää monin verroin palvelun järjestäjä HUS:in asettamat tavoitetasot. Palvelutason kehittämisen rahoituksen turvaaminen uuden toimialan sisällä on välttämätöntä ensihoitopalvelun sekä sitä suorittavan henkilöstön toimintakyvyn turvaamiseksi.

Tunnusluvut

Hyvinvointialueuudistuksesta ja sotepe-toimialan integraatiosta johtuen pelastuslaitoksen taloudellisten tunnuslukujen vertailua tai tuottavuusindeksisarjaa ei ole mahdollista vertailukelpoisesti esittää tässä vaiheessa.

Mikäli pelastustoimen ja kiireellisen ensihoitopalvelun rahoitus toteutuu toimialan tulosbudjetissa tässä esityksessä kuvatuin arvo-in, olisivat pelastustoimen nettoyksikkökustannukset vuonna 2023 81,2 euroa/asukas (VM laskennallinen rahoitus 69 euroa/asukas). Kiireellisen ensihoitopalvelun käyttömenojen ja poistojen arvioidaan olevan 26,3 euroa/asukas.

Kaupunkistrategian mukainen kaupunkiorganisaation käyttötalousmenojen tuottavuustavoite on 0,5 prosenttiyksikköä. Sotepe-toimialan tarkemmat toimenpidesuunnitelmat laaditaan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan sen jälkeen, kun valtionrahoitus on varmistunut.

Investoinnit

Pelastuslaitoksen investointisuunnitelman mukaan vuonna 2023 toteutettaisiin pelastustoimessa 6,07 miljoonan euron irtaimen hankinnat, minkä lisäksi vuodelta 2022 on siirtymässä hankintoja noin 6,8 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2024 investoinnit pelastustoimessa olisivat 2,83 ja ensihoidossa 3,18 miljoonaa euroa. Vuodelle 2025 on suunniteltu yhteensä noin 6,1 miljoonan investoinnit.

Pelastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että talousarviossa on vuosina 2023 - 2025 varauduttava myös keskimääräisen poistotason ylittävien irtaimen investointien rahoittamiseen käyttömenojen tasosta tinkimättä. Pelastuslautakunta katsoo, että pelastuslaitoksen vuodelle 2022 varatut ja hankintojen viivästymisen johdosta siirtymässä olevat investointivarat, noin 6,8 miljoonaa euroa, tulisi osoittaa toimialan käyttöön 1.1.2023 alkavalla tilikaudella hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti.

Siirtymätasauksen hyödyntäminen

Pelastuslautakunta toteaa, että hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti siirtymätasaukselta olisi varauduttava hyödyntämään sekä pelastustoimen että ensihoitopalvelun toiminnallisten lisäysten varmistamiseksi vuosina 2023-2025.

Palomies-ensihoitajien saatavuuden ja pysyvyyden varmistaminen

Suomessa on akuutti pula palomies-ensihoitajista. Valtion koulutusjärjestelmä ei nykyisellään kykene tuottamaan riittävästi uusia palomiehiä edes luonnollisen poistuman korvaamiseksi ja seuraavien vuosien tarve uusille työntekijöille on työaikamallien muutosten ja palvelutason kehittämisen johdosta moninkertainen. Pääkaupunkiseudulla on Suomen korkeimmat elinkustannukset ja korkean tehtäväsidonnaisuuden

23.08.2022

Asia/8

johdosta erittäin korkea työkuorma. Kilpailu työvoimasta on kovaa ja tässä Helsinki on altavastajaan asemassa, palomiehen palkkaero esim. Vantaaseen ja Keski-uudenmaan pelastuslaitokseen verrattuna on yli 200 euroa/kk.

Pelastuslautakunta toteaa, että henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi palomies-ensihoitajien palkkaa tulisi korottaa vuoden 2022 palkkaohjelmassa ja tämän vaikutus tulisi huomioida vuosien 2023-2025 talousarviossa ja -suunnitelmissa. Samalla on varmistettava Helsingin Pelastuskoulun toiminnan jatkuvuus valtion rahoituksella. Muutoin uhkana on, että palvelutasoa ei kyetä kehittämään suunnitellusti puuttuvan työvoiman johdosta.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ote Sotepe-talousarviosta 2023 luonnos
- 2 Talousarviovertailu 2021-2025
- 3 Investointisuunnitelma 2023-2025 pelastustoimi
- 4 Investointisuunnitelma 2023-2025 ensihoito
- 5 Luonnos 10v investointisuunnitelma pelastustoimi
- 6 Tunnusluvut 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen (sotepe-uudistus) myötä Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala ja pelastuslaitos yhdistyvät yhdeksi toimialaksi 1.1.2023. Uuden sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe-toimiala) viisi keskeisintä painopistettä vuonna 2023 ovat:

- sosiaali- ja terveystoimialan sekä pelastuslaitoksen uudistuksen toimeenpano
- henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen
- palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen

- palvelujen vahvistaminen digitalisaation avulla
- koronapandemiasta palautuminen.

Sotepe-uudistuksessa valtion ohjaus kasvaa, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi rahoitetaan suoraan valtion talousarviosta. Uudistuksen tavoitteet ja lainsäädäntö määrittävät palvelujen järjestämisvastuuta ja velvoittavat järjestämisen vahvistamiseen. Pelastustoi-
messa sisäministeriön valtakunnallinen ohjaus vahvistuu.

Pelastuslaitoksen organisoituminen 1.1.2023

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen valtakunnalliseen uudistukseen liittyen Helsingin kaupungin pelastustoimen ja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista muodostetaan 1.1.2023 alkaen uusi Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala. Uudelle toimialalle siirtyvät kaikki pelastuslaitoksen nykyiset palvelut. Lainsäädännöllisesti pelastustoimi on sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa rinnakkainen toimiala. Hallinnollisesti nämä toimialat yhdistyvät Helsingissä yhteen organisaation, josta organisaationa käytetään myös nimeä toimiala.

1.1.2023 voimaan tulevan Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslaitokunnan alaisuudessa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen, joista pelastustoimen palvelukokonaisuus huolehtii pelastuslain edellyttämistä pelastustoimen tehtävistä niin normaali- kuin poikkeusoloissa sekä tuottaa ensihoidon palveluja siinä laajuudessa kuin palvelujen järjestäjän kanssa on sovittu. Palvelukokonaisuus käyttää toiminnassaan nimeä pelastuslaitos.

Pelastustoimen palvelukokonaisuus jakautuu esityksen mukaan neljään palveluun, jotka vastaavat suurimmaksi osaksi pelastuslaitoksen nykyistä organisaatiota: pelastustoiminnan palvelut, riskienhallinnan palvelut, huoltovarmuuspalvelut sekä pelastuskoulu. Lisäksi nykyisen pelastuslaitoksen hallinnon palvelut liitetään osaksi uuden toimialan hallinnon palveluita.

Vuoden vaihteessa voimaan tulevan organisaatiomuutoksen johdosta pelastuslaitoksen toiminnallinen ja taloudellinen kokonaisuus on talousarviokaudella 2023 erilainen kuin nykyään.

Pelastuslaitoksen ja pelastustoimen ero

Pelastustoimella tarkoitetaan tehtäväalaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta (Pelastuslaki 2a).

Pelastustoimen tehtävien hoitamista varten alueen pelastustoimella tulee olla pelastuslaitos (pelastuslaki 25 §).

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala vastaa pelastustoimen järjestämisestä siten kuin laissa säädetään (Laki pelastustoimen järjestämisestä 4 § ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla 17 §).

Vuoden 2023 alusta Helsingin kaupungin pelastuslaitos on Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yksi palvelukokonaisuus, joka pelastustoimen palveluiden lisäksi tuottaa kiireellisen ensihoidon palvelut, pelastuskoulun palvelut sekä väestönsuojien ylläpitoon liittyviä tehtäviä. Pelastuslaitoksen tuottamat palvelut ovat laissa säädettyä pelastustoimen toimialaa laajemmat.

Pelastustoimen ja pelastuslaitoksen rahoitus

Valtio myöntää rahoitusta Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle Helsingin kaupungin asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimen riskitekijöiden perusteella siten kuin laissa säädetään. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala päättää saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen. (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 3-4 §).

Helsingin kaupungin on eriyttävä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) nojalla maksettavalla rahoituksella, lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä perittävillä asiakasmaksuilla sekä muilla lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä kertyvillä tuotoilla rahoitettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen (eriyttävät tehtävät) kaupungin talousarviossa ja kirjanpidossa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla 20 §).

Helsingin kaupungin on laadittava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen talousarvio ja -suunnitelma Helsingin kaupungin talousarviosta ja -suunnitelmasta erillisenä osana, joka yhdistetään kaupungin talousarvioon ja -suunnitelmaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosan on perustuttava hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla 21 §).

23.08.2022

Hyvinvointialueiden rahoituslaskelman mukaan Helsingin kaupungin pelastustoimen laskennallinen rahoitus vuonna 2023 olisi 45,76 miljoonaa euroa eli 69 euroa/asukas, (valtiovarainministeriö, toukokuun 2022).

Jos valtion rahoitus ei ole riittävä, voidaan Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sisällä hyödyntää niin sanottua siirtymätasasta. Lain mukaan, jos hyvinvointialueen laskennalliset kustannukset ovat toteutuneita kustannuksia pienemmät, siirtymätasauksena hyvinvointialueen rahoitukseen lisätään laskennallisten ja toteutuneiden kustannusten erotus kokonaan vuonna 2023 ja sen jälkeen vuosittain laissa määrättyllä tavalla (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 35 §).

Toimivalta

Helsingin kaupungin valtuusto käyttää kuntalaissa tarkoitettua ylintä toimivaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävissä.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 16.3.2022, että kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto tekee uudistuksen täytäntöönpanon vaatimia, perustettavien toimielinten toimivaltaan kuuluvia päätöksiä. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen jaoston tehtävänä on ohjata uudistuksen toimeenpanoa, välittää valmisteluun luottamushenkilöiden näkemyksiä ja tehdä tarvittavat päätösesitykset kaupunginhallitukselle. Jaosto on perustettu määräajaksi ja se toimii 31.12.2022 saakka.

Rahoituksen näkökulmasta Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala muodostaa yhden valtion rahoittaman yleiskatteellisen kokonaisuuden, jolle kaupunginvaltuusto vahvistaa yhden talousarvion. Koska talousarvio on yleiskatteellinen, ei pelastuslautakunnalla ole toimivaltaa esittää pelastustoimelle tai pelastuslaitokselle omaa talousarviota. Pelastuslautakunnan on kuitenkin tarkoituksenmukaista esittää näkemyksensä pelastustoimen ja pelastuslaitoksen toimintaan tarvittavasta rahoituksesta vuodelle 2023.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ote Sotepe-talousarviosta 2023 luonnos
- 2 Talousarviovertailu 2021-2025

23.08.2022

Asia/8

-
3	Investointisuunnitelma 2023-2025 pelastustoimi
4	Investointisuunnitelma 2023-2025 ensihoito
5	Luonnos 10v investointisuunnitelma pelastustoimi
6	Tunnusluvut 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

SOTE
Kaupunginkanslia